

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ - ΜΕΛΩΝ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.

Αθήνα, 5 Μαΐου 2003

Κύριοι Βουλευτές,

Κυρίες και κύριοι,

Σας καλωσορίζω στην Αθήνα και χαίρομαι ιδιαίτερα που έχω την ευκαιρία να επικοινωνήσω μαζί σας σ' αυτή τη σημαντική στιγμή στην πορεία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Μόλις πριν λίγες μέρες υπογράψαμε εδώ, κάτω από την Ακρόπολη, την Πράξη για την προσχώρηση των δέκα νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κλείνει μια εποχή των διαχωριστικών γραμμών και ξεκινά η διαμόρφωση μιας νέας πραγματικότητας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση των δεκαπέντε κρατών-μελών γίνεται η Ένωση των Είκοσι-Πέντε. Τα φυσικά, γεωγραφικά σύνορα της ηπείρου μας συμπίπτουν σχεδόν με αυτά της Ένωσης. Οι νέες χώρες έχουν ήδη αρχίσει να συμμετέχουν, ως παρατηρητές, στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οικοδομείται έτσι το μεγαλύτερο εγχείρημα δημοκρατίας στην ιστορία της Ευρώπης. Ένα σύστημα ανοικτό και διαφανές που σέβεται τις ανθρώπινες αξίες, το κράτος δικαίου, τα θεμελιώδη δικαιώματα, την πολυπολιτισμικότητα και την ανοχή απέναντι στο διαφορετικό. Το πιο ισχυρό σύστημα ελευθερίας και ισονομίας που γνώρισε η Ευρώπη.

Στη δημοκρατική συγκρότηση της Ένωσης ιδιαίτερο ρόλο διαδραματίζουν τα κοινοβούλια των κρατών-μελών.

Οι Επιτροπές Ευρωπαϊκών Υποθέσεων των εθνικών κοινοβουλίων των οποίων εσείς είστε μέλη και συγκροτούν την COSAC διαδραματίζουν ένα ξεχωριστό ρόλο στο «Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι». Αποτελούν ένα κεντρικό πολιτικό θεσμό για ανταλλαγή απόψεων πάνω στις Ευρωπαϊκές εξελίξεις.

Με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρόκειται να ενισχυθούν και οι εξουσίες των εθνικών κοινοβουλίων στην ενοποιητική διαδικασία. Το θέμα απασχολεί τη Συνέλευση για την εκπόνηση της Συνταγματικής Συνθήκης για τη διευρυμένη Ένωση.

Η ενίσχυση των εξουσιών των εθνικών κοινοβουλίων είναι αναγκαία ως πράξη ενδυνάμωσης του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ένωσης. Και μπορεί να γίνει χωρίς να δημιουργηθούν πρόσθετα εμπόδια στη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής και λήψης αποφάσεων της Ένωσης.

Κυρίες και Κύριοι,

Η Ελλάδα έχει μπει στον πέμπτο μήνα της εξάμηνης Προεδρίας της στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι μήνες που πέρασαν υπήρξαν κρίσιμοι. Αντιμετωπίσαμε την Προεδρία ως μια μεγάλη πρόκληση και μία μεγάλη ευκαιρία. Να συμβάλλουμε στην προώθηση των στόχων της Ευρωπαϊκής μετεξέλιξης. Να διευρύνουμε την Ένωση. Να εμβαθύνουμε την ενοποίησή της.

Να ανταποκριθούμε άμεσα στην πρόκληση που διαμόρφωσε η κρίση στο Ιράκ. Να διαφυλάξουμε την συνοχή της Ένωσης και το διακριτό λόγο της.

Στην κρίση αυτή βρεθήκαμε ως Ένωση με διαφορετικές απόψεις. Μέσα από την ετερογένεια απόψεων και προσεγγίσεων εμείς ως Προεδρία αναζητήσαμε τη σύνθεση. Το κοινό έδαφος. Την υπέρβαση διχογνωμιών και αντιθέσεων. Έτσι μπορέσαμε να φθάσουμε σε κοινές θέσεις τόσο σε επίπεδο Συμβουλίου Υπουργών όσο και Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει στην ολότητά της τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών ως θεσμό έκφρασης της διεθνούς νομιμότητας. Κρατήσαμε ανοικτούς τους δίαυλους επικοινωνίας με τις ΗΠΑ και τον Αραβικό κόσμο.

Στρέψαμε συγχρόνως την προσοχή μας στο μέλλον. Εμείναμε και αναδείξαμε τον κεντρικό ρόλο που πρέπει να έχει ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) τόσο στη διαδικασία ανοικοδόμησης του Ιράκ όσο και ευρύτερα ως κεντρικός ρυθμιστικός παράγων στο διεθνές σύστημα. Τα Ηνωμένα Έθνη πρέπει να αποτελούν την εστία, το πλαίσιο της νομιμότητας και νομιμοποίησης στη διεθνή κοινότητα.

Παράλληλα η Ένωση έχει από καιρό υιοθετήσει πολιτικές, που η Προεδρία επεδίωξε και επιδιώκει την προώθησή τους. Πολιτικές που αναδεικνύουν το ρόλο της ως δύναμης σταθερότητας στη διεθνή σκηνή, όπως στην περιοχή των Βαλκανίων όπου η Ένωση διαδραματίζει τον αποφασιστικό ρόλο για την ανάπτυξη και σταθεροποίηση της περιοχής. Στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας όπου η Ένωση έχει αναλάβει την πρώτη στρατιωτική δραστηριότητα. Στην κρίση της Μέσης Ανατολής όπου στηρίζουμε ομόφωνα την επίλυσή της στη βάση του «οδικού χάρτη» που ετοίμασε η Τετραμερής.

Κυρίες και Κύριοι,

Παράλληλη επιδίωξή μας ήταν, να μην συμπαρασύρει η κρίση του Ιράκ τις άλλες προτεραιότητες της Ένωσης. Θελήσαμε να διασφαλίσουμε την ομαλή λειτουργία της Ένωσης έστω και σε συνθήκες έντασης, κρίσης και διεθνούς αβεβαιότητας. Να μείνουμε με συνέπεια και

αποτελεσματικότητα προσηλωμένοι και στους δικούς μας στόχους, ανεξάρτητα από τις διεθνείς κρίσεις και εντάσεις. Γι' αυτό και αποδώσαμε ιδιαίτερη σημασία στην προώθηση των πολιτικών της «διαδικασίας της Λισσαβόνας». Για την μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής οικονομίας, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της επιχειρηματικότητας, της απασχόλησης, ευρύτερα της οικονομίας της γνώσης. Στόχοι ζωτικοί για την πορεία της Ένωσης και των πολιτών της μέχρι το 2010. Και για το λόγο αυτό, παρά τις αντίθετες φωνές, πραγματοποιήσαμε το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις Βρυξέλλες, έστω και τη στιγμή που άρχιζε ο πόλεμος στο Ιράκ. Δώσαμε ώθηση στις πολιτικές αυτές, κάναμε ένα σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση της ύφεσης, τις προοπτικές των λαών μας.

Κυρίες και Κύριοι Συνάδελφοι,

Η προώθηση της διαδικασίας της διεύρυνσης με την υπογραφή της Πράξης Προσχώρησης των δέκα νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις 16 Απριλίου στην Αθήνα αποτέλεσε μια κορυφαία επιδίωξη της Προεδρίας μας.

Έτσι η ευθύνη της ολοκλήρωσης της διεύρυνσης περνά τώρα στα εθνικά κοινοβούλια και στα εκλογικά σώματα για να επικυρώσουν την Πράξη, ώστε οι νέες χώρες να καταστούν μέλη την 1^η Μαΐου 2004, όπως έχουμε συμφωνήσει.

Ορισμένοι λένε ότι τώρα η Ευρώπη έχει περάσει σε ένα μετα-ιστορικό στάδιο «διαρκούς ειρήνης» όπως προσδοκούσε ο Εμμανουέλ Κάντ. Δεν ξέρω εάν πράγματι είναι έτσι. Ξέρω όμως, γιατί αυτό διδάσκει η εμπειρία, ότι «η ιστορία δεν έχει τέλος». Ότι συνεχώς θα πρέπει να αγωνιζόμαστε για ν' ανταποκριθούμε στις προκλήσεις που γεννά κάθε καινούργια εποχή, κάθε μεγάλη εξέλιξη. Να κατακτήσουμε καινούργια αγαθά, να επιβεβαιώσουμε και να διασφαλίσουμε κεκτημένα. Να προωθήσουμε τις αξίες στις οποίες πιστεύουμε - τις αξίες της ειρήνης, της δημοκρατίας, της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της αλληλεγγύης.

Από την άποψη αυτή, η διεύρυνση της Ένωσης αποτελεί συμβολή στην παγκόσμια σταθερότητα και ειρήνη. Και βεβαίως η διεύρυνση δεν σταματά εδώ. Θα συνεχισθεί με τις χώρες που βρίσκονται στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης - Βουλγαρία και Ρουμανία - καθώς και εκείνες που έχουν ανακηρυχθεί «υποψήφιος» ή «επιλέξιμος» για ένταξη εφ' όσον εκπληρώσουν τις σχετικές οικονομικές και πολιτικές προϋποθέσεις.

Αισθάνομαι ξεχωριστή χαρά γιατί ανάμεσα στις χώρες που εντάσσονται στην Ένωση είναι και η Κύπρος. Αισθάνομαι όμως και λύπη που η αδιαλλαξία της τουρκοκυπριακής ηγεσίας, η διστακτικότητα της Άγκυρας, λόγω της κρίσης του Ιράκ δεν επέτρεψαν την επίλυση του

πολιτικού προβλήματος της Κύπρου ώστε και η Τουρκοκυπριακή κοινότητα να συν-εορτιάσει την ένταξη και να δρέψει τα αγαθά της, πολιτικά και οικονομικά. Η Ελλάδα παραμένει σταθερά προσηλωμένη στο στόχο της επίλυσης του προβλήματος στη βάση του σχεδίου του Γεν. Γραμματέα των Ην. Εθνών Κ. Αννάν. Ελπίζω ότι αυτό θα γίνει πριν από την θέση σε εφαρμογή της Πράξης Προσχώρησης, την 1^η Μαΐου 2004.

Αλλά καθώς διευρύνουμε την Ένωση με νέα μέλη, δημιουργούμε νέα σύνορα, ερχόμαστε κοντά σε νέες χώρες. Αποκτούμε μια «νέα γειτονιά».

Για τον λόγο αυτό, η «Ευρωπαϊκή Διάσκεψη» που πραγματοποιήθηκε εδώ στην Αθήνα με τη συμμετοχή 39 Ευρωπαϊκών χωρών ασχολήθηκε με το θέμα της «Ευρύτερης Ευρώπης και της Νέας Γειτονιάς μας». Καταλήξαμε σε μια σειρά από νέες δράσεις και μέτρα με τα οποία θα αναπτύξουμε παραπέρα τις σχέσεις μας με τις χώρες αυτές. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται για παράδειγμα, η πρόληψη και καταπολέμηση των κοινών απειλών κατά της ασφάλειας, η αμοιβαία προώθηση του εμπορίου και των επενδύσεων, η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, η ενίσχυση της συνεργασίας σε πολιτιστικά θέματα, η εξασφάλιση των διασυνδεδεμένων δικτύων μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών.

Κύριοι Βουλευτές,

Ένα από τα κεντρικά θέματα που από εδώ και πέρα θα απασχολήσει την Προεδρία είναι αυτό της επεξεργασίας του Συντάγματος, της Συνταγματικής Συνθήκης για τη διευρυμένη Ένωση. Το έργο αυτό αποτελεί βεβαίως ευθύνη της Συνέλευσης υπό την Προεδρία του κ. Valéry Giscard d'Estaing και η Προεδρία δεν θέλει να προκαταλάβει το έργο της Συνέλευσης. Γνωρίζω επίσης ότι έχετε καταθέσει προτάσεις στη Συνέλευση τις οποίες από την πλευρά μας έχουμε μελετήσει προσεκτικά.

Η Συνέλευση έχει μέχρι σήμερα επιτελέσει εξαιρετική πρόοδο.

Όπως έχουμε συμφωνήσει και με τον Πρόεδρο Valéry Giscard d'Estaing, στην άτυπη Σύνοδο των Αθηνών στις 16 Απριλίου, ο κ. Πρόεδρος θα παρουσιάσει το σχέδιο της Συνταγματικής Συνθήκης στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που θα πραγματοποιηθεί τον ερχόμενο μήνα στη Θεσσαλονίκη.

Με βάση το σχέδιο αυτό, η Προεδρία θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να δοθεί η κατάλληλη «συνέχεια» με τη σύγκληση της νέας Διακυβερνητικής Διάσκεψης.

Γνωρίζω ότι πριν συγκαλέσουμε τη Διακυβερνητική Διάσκεψη ορισμένα εθνικά κοινοβούλια προτίθενται να εκφράσουν την άποψή τους πάνω

στο κείμενο της Συνέλευσης. Θα λάβουμε σοβαρά υπόψη και θα σεβαστούμε την επιθυμία αυτή. Θα ήθελα ωστόσο να υπογραμμίσω την σημασία που έχει η τήρηση ενός σφικτού χρονοδιαγράμματος προκειμένου η Ευρώπη να στείλει στους λαούς της και έξω από τα σύνορά της ένα μήνυμα αποφασιστικότητας: Ότι θέλει και ότι μπορεί. Θα ήταν ευχής έργο εάν καταφέρναμε την 1^η Μαΐου 2004, να ξεκινήσουμε τη διεύρυνση με την σύγχρονη θέση σε ισχύ της νέας συνταγματικής συνθήκης. Και το μήνυμα αυτό να έλθει ισχυρό και από τα εθνικά κοινοβούλια.

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

- Η σύλληψη και η λειτουργία της Ένωσης που ενέπνευσε τους πρώτους έξι ιδρυτές των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με όσες τροποποιήσεις κι αν έγιναν στα 50 σχεδόν χρόνια της εξέλιξής της δεν μπορεί να συνεχίσει χωρίς βαθιές ουσιαστικές τομές στην Ένωση των 25. **Το δίλημμα σήμερα δεν είναι στην επιλογή ανάμεσα στο εθνικό κράτος και στην ενοποιούμενη Ευρώπη, αλλά ανάμεσα σε μια αδύναμη Ευρώπη των 25 με αναποτελεσματικότητες, τριβές και φυγόκεντρες δυνάμεις και στην ισχυρή Ευρώπη.**

Κλείνοντας την σύντομη ομιλία μου θέλω να σημειώσω ότι η Προεδρία πιστεύει ότι η Ένωση πρέπει να είναι ένα σύστημα ικανό να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες και στα αιτήματα των πολιτών της. Να συμβάλλει στην επίλυση των προβλημάτων τους. Σήμερα ζούμε στην Ευρώπη εντονότατα το πρόβλημα της μετανάστευσης και της λαθρομετανάστευσης με όλες τις παραβατικές παρεπόμενες συνέπειες και τις σοβαρές επιπτώσεις τους για τις αντοχές και την συνοχή των κοινωνιών μας.

Στη Σύνοδο της Σεβίλλης πήραμε κάποιες αποφάσεις, στη Θεσσαλονίκη φιλοδοξούμε να τις ολοκληρώσουμε. Πιστεύω ότι ως προς το θεσμικό πλαίσιο, τα προγράμματα και τις ρυθμίσεις, θα καταλήξουμε σε αποφάσεις. Κρίσιμο ωστόσο παραμένει το ερώτημα πόσο πράγματι είμαστε αποφασισμένοι όλοι μας -γιατί το πρόβλημα αφορά όλους- να δούμε κατά πρόσωπο την αντιμετώπισή του. Να ενισχύσουμε αποφασιστικά τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης, την αποτρεπτική μας ικανότητα απέναντι στα ασταμάτητα μεταναστευτικά ρεύματα και στο οργανωμένο έγκλημα που εισρέει λαθραία από τα σύνορά μας. Κι εδώ δεν αρκούν ρυθμίσεις. Η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής τους συναρτάται άμεσα από τους πόρους που είναι διατεθειμένη η Ένωση να διαθέσει.

Κυρίες και Κύριοι,

Σας ευχαριστώ για την επίσκεψή σας στην Αθήνα. Πιστεύω ότι μοιραζόμαστε όχι μόνο αυτούς τους προβληματισμούς που σας εξέθεσα, γι' αυτό και προσβλέπω σε μια επόμενη ευκαιρία για να μιλήσουμε πιο διεξοδικά για το παρόν και το μέλλον της Ευρωπαϊκής μας οικογένειας.

Σας ευχαριστώ.